

Κατάκλιση και περιποίηση δέρματος

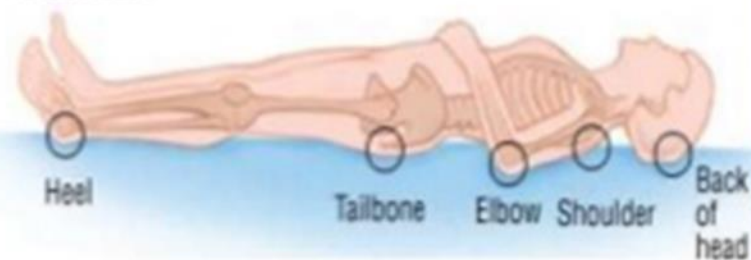

ΞΗΡΟΥΧΑΚΗ ΜΑΡΙΑ
ΠΕΡΑΝΤΩΝΗ ΑΡΙΣΤΕΑ

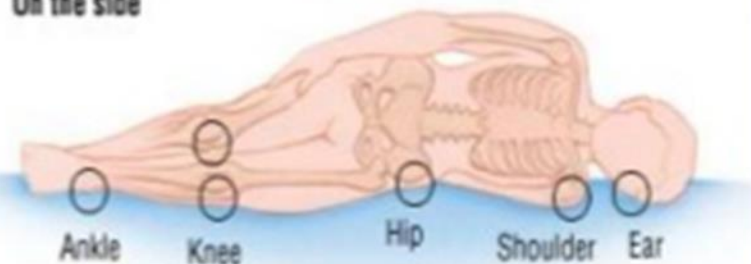
Κατάκλιση (bedsore - pressure sore) χαρακτηρίζεται η κυτταρική νέκρωση μιας περιοχής του σώματος που προκαλείται από διακοπή της μικροκυκλοφορίας στους ιστούς αυτής της περιοχής.

Θέσεις – σημεία :

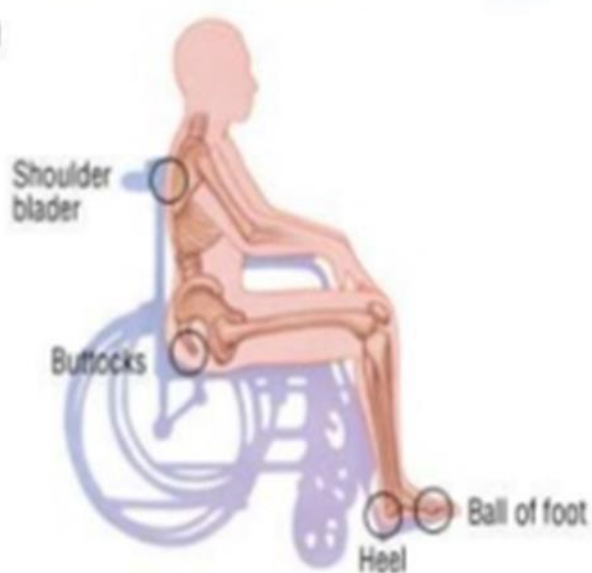
On the back

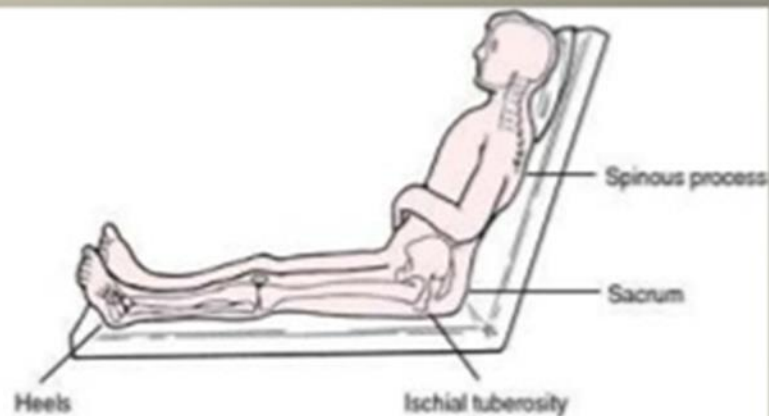
On the side

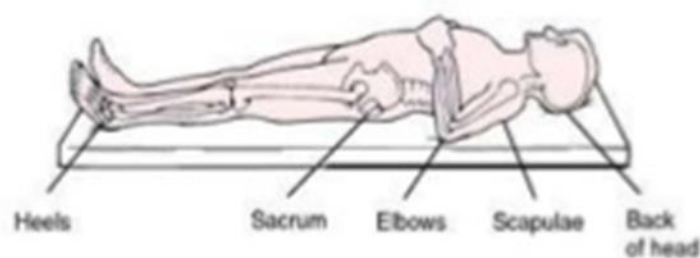
Sitting

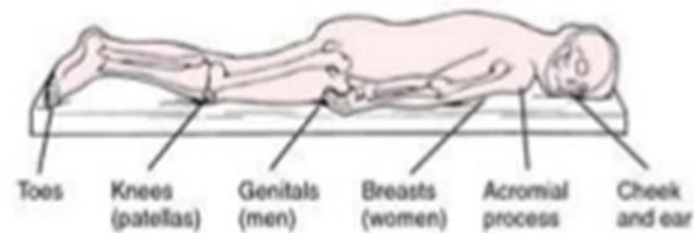
A

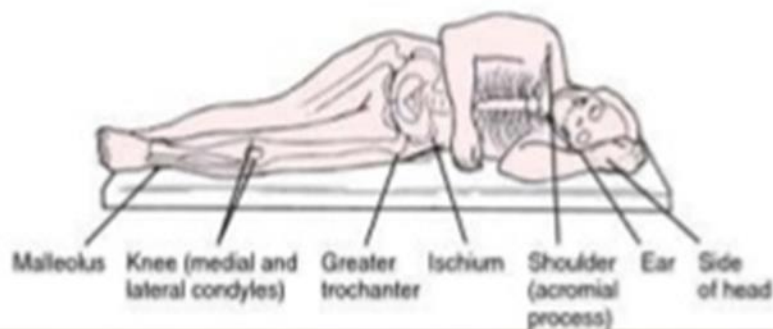
B

C

D

Παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη κατακλίσεων

Εξωτερικοί παράγοντες

- Αφορά τα εξωτερικά στρώματα του δέρματος

Εσωτερικοί παράγοντες

- Διαταράσσεται η απορροφητική ικανότητα των ιστών

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΠΙΕΣΗ (στα σημεία που προεξέχουν ασκείται πίεση κ έτσι η νέκρωση ξεκινά πρώτα εσωτερικά & μετά φτάνει στην επιφάνεια του δέρματος.)

ΔΙΑΤΜΗΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ (σε θέση fowler ή ημι-fowler, το σώμα γλιστρά και το δέρμα παραμένει στην ίδια θέση → τραυματισμός δέρματος)

ΤΡΙΒΗ (καθώς τον μετακινούμε όταν δεν τον ανασηκώνουμε για να τον τραβήξουμε)

ΥΓΡΑΣΙΑ (ούρα, κόπρανα, εφίδρωση → «μούλιασμα» του δέρματος → λύση συνέχειας του δέρματος)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

ΑΚΙΝΗΣΙΑ (συχνή αλλαγή θέσης, υποστήριξη των σημείων πίεσης με μαξιλάρια, επιθέματα)

ΚΑΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ (αμινοξέα, θερμίδες, βιταμίνες, άλατα)

ΗΛΙΚΙΑ (οι υπερήλικες ↓ όγκο μυών & ελαστικών ινών του υποδόριου λίπους, ξηρότητα δέρματος)

↓ ΑΡΤ. ΠΙΕΣΗ (πχ ινότροπα, καταστολή- φτωχή αιμάτωση των ιστών)

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΗ ΝΟΣΟΣ (αναιμίες, σακχ. διαβήτη, παχυσαρκία, λιπόσαρκοι, κυκλοφορικές παθήσεις κλπ)

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ (καταστάσεις stress προκαλούν ↑ γλυκοστεροειδών και έτσι ↓ σύνθεσης κολλαγόνου)

Ομάδες υψηλού κινδύνου

- Ηλικιωμένα άτομα
- Ασθενείς με διαταραχές θρέψης, βαριά αναιμία, Χ.Α
Ανεπάρκεια
- Καρκινοπαθείς, σακχαρώδης διαβήτης
- Κατάγματα λεκάνης, σπονδυλικής στήλης και κάτω άκρων
- Νευροχειρουργικοί ασθενείς
- Ασθενείς εντατικών μονάδων
- Άτομα με τετραπληγία και παραπληγία

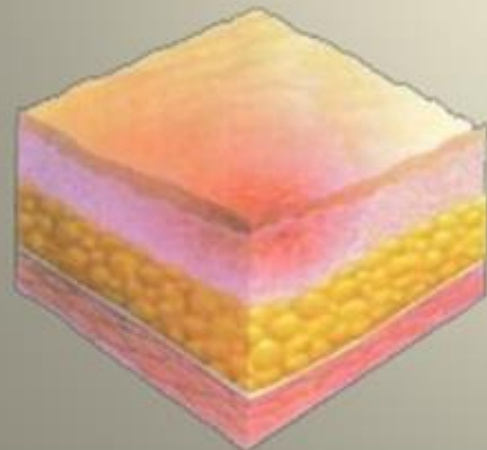

ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ:

4 στάδια κατακλίσεων (ταξινόμηση Shea)

1^{ου} βαθμού:

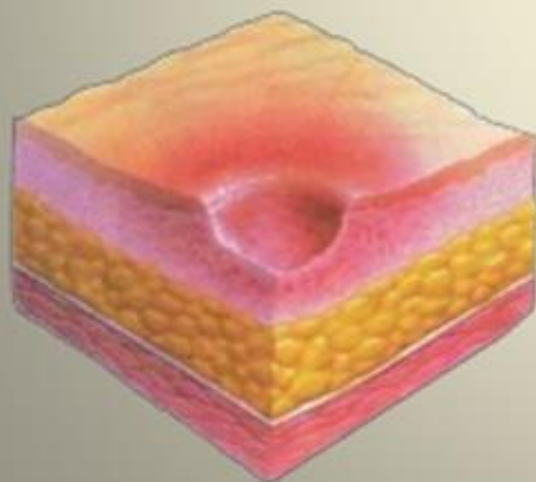
- Ερυθρότητα (δεν υποχωρεί μετά 15 min και αλλαγή θέσης)
  - Πόνος
  - Όχι έλκος (πληγή)
- αναστρέψιμη βλάβη
→ έγκαιρη παρατήρηση
→ θεραπεία 5-10 μέρες

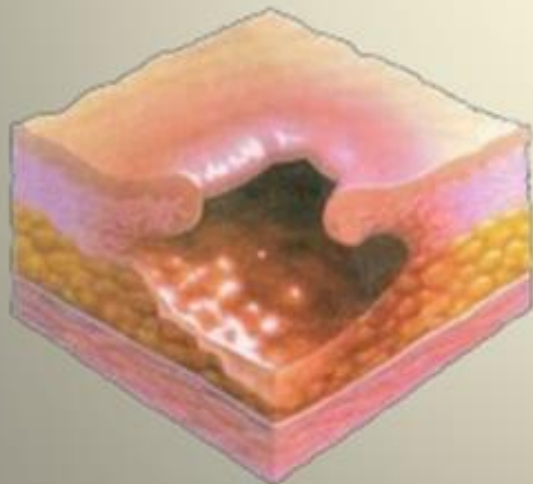
2^{ου} βαθμού

- Καταστροφή μερικού πάχους του δέρματος (επιδερμίδα ή και χόριο)
  - Επιφανειακό έλκος (μορφή γδαρσίματος ή φυσαλίδων)
  - Σκοτεινόχρωμο δέρμα
- θεραπεία με κατάλληλη φροντίδα

3^{ου} βαθμού

- Καταστροφή όλων των στοιβάδων του δέρματος (επιδερμίδα-χόριο-υποδόριος ιστός)
  - Στοιχεία φλεγμονής και μόλυνσης των ιστών
- μακροχρόνια αποκατάσταση

4^{ου} βαθμού

- Το έλκος φτάνει μέχρι το οστό (καταστροφή κ των μυών)
- Στοιχεία μόλυνσης, δυσσοσμίας, πύου, νέκρωση ιστών)
- πολύ μακρόχρονη αποκατάσταση (ίσως και χειρ/κή αποκατάσταση)

Εσχαρα:

μη διαφοροποιημένο στάδιο

ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ

- ΣΗΨΗ (3^ο & 4^ο στάδιο)
- ΧΡΟΝΙΑ ΟΣΤΕΟΜΥΕΛΙΤΙΔΑ (≥ 2 έτη - χειρ/κή απομάκρυνση νεκρωμένου οστού, μεταμόσχευση οστού, ακρωτηριασμός)
- ΣΗΠΤΙΚΗ ΑΡΘΡΙΤΙΔΑ (αιματογενής μεταφορά μικροβίου στον αρθρικό υμένα)
- ΑΝΑΙΜΙΑ
- ΣΥΡΙΓΓΙΑ (μεταξύ επιμολυσμένου ιστού ή οστού και δέρματος)

ΜΕΣΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ & ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Ειδικά κρεβάτια (ΜΕΘ)

Στρώματα κατακλίσεων

Μαξιλάρια, κουλούρες σιλικόνης

Φτέρνες

Αυτοκόλλητα επιθέματα(αφρώδη, αργύρου κλπ)

Ενυδατικές ή θεραπευτικές κρέμες

ΠΡΟΛΗΨΗ
ΟΧΙ
ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Μέτρα πρόληψης των κατακλίσεων

- Συστηματική παρακολούθηση, τουλάχιστον τρεις φορές την ημέρα, του δέρματος του ασθενή δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα προεξέχοντα μέρη του σώματος.
- Αλλαγή θέσεως κάθε 2 ώρες χρησιμοποιώντας όλες τις θέσεις (ύπτια, πρηνής, δεξιά, πλάγια, αριστερή πλάγια) εκτός αν υπάρχει αντένδειξη.
- Μετατόπιση του βάρους σώματος τουλάχιστον κάθε 30 λεπτά, με ανάλογες κινήσεις του κρεβατιού.

- Παραμονή στη θέση ημι – Fowler όχι πάνω από 30 λεπτά.
- Ελαφρό μασάζ γύρω από τα σημεία ερυθρότητας ανά 2 ώρες.
- Χρησιμοποίηση συστημάτων υποστήριξης για να ελαττωθεί η πίεση στο δέρμα όπως επιστρώματα αφρού και συσκευές γεμισμένες με νερό, ζελέ, αέρα, κόκκων άμμου, μαξιλάρια και στρώματα εναλλασσόμενης πίεσης και υγροποιημένου αέρα.

- Κατάλληλη τοποθέτηση του ασθενή με τα αναγκαία μαξιλάρια και υποστηρίγματα.
- Συνεχής αξιολόγηση της αιμάτωσης της περιοχής. Αν ο χρόνος που χρειάζεται η εξέρυθρη περιοχή για να γίνει ωχρή μετά από άρση πίεσης είναι μεγαλύτερη από 15 λεπτά, απαιτείται φροντίδα για την αύξηση της συχνότητας των αλλαγών θέσεως.
- Φροντίδα ώστε οι περιδέσεις και οι επίδεσμοι να είναι κατάλληλα τοποθετημένοι και όχι σφιχτά εφαρμοσμένοι.

- Τα σεντόνια πρέπει να διατηρούνται στεγνά και χωρίς πτυχώσεις.
- Επαρκής χορήγηση υγρών στον ασθενή.
- Χρησιμοποίηση ουδέτερου σαπουνιού καθαριότητας.
- Τοποθέτηση λεπτού στρώματος κρέμας, γαλακτώματος ή λοσιόν ενυδάτωσης μια φορά την ημέρα.

- Διατήρηση του δέρματος στεγνού και καθαρού.
- Προστασία του δέρματος από εκκρίσεις τραυμάτων.
- Προστασία του δέρματος από την επαφή με ούρα και κόπρανα. Άμεση απομάκρυνση αυτών μετά από ούρηση και κένωση αντίστοιχα.
- Αύξηση σωματικής δραστηριότητας, ενεργητικής και παθητικής

- Φροντίδα για μείωση οιδημάτων εάν υπάρχουν.
- Διατήρηση καλού επιπέδου θρέψης.
- Εάν υπάρχει κνησμός εφαρμογή μέτρων ύφεσης του όπως ψυχρά επιθέματα στα σημεία κνησμού, αντιισταμινικά βάσει οδηγιών και κομμένα νύχια για αποφυγή τραυματισμού του

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΤΑΚΛΗΣΕΩΝ

Οι βασικές συνιστώσες της συντηρητικής θεραπείας των κατακλίσεων πρέπει να προσανατολίζονται προς τις εξής κατευθύνσεις:

- Επαρκής θρέψη πλούσια σε πρωτεΐνες, υδατάνθρακες και θερμίδες.
- Επαρκές συμπλήρωμα ανόργανων στοιχείων όπως ψευδάργυρος, χαλκός, σίδηρος, μαγνήσιο.
- Επαρκές συμπλήρωμα βιταμινών όπως βιταμίνη Α, Β, C, Κ.
- Επαρκής οξυγόνωση των ιστών.
- Αποφυγή φαρμάκων που καθυστερούν την επούλωση

- Συστατική παρακολούθηση, τουλάχιστον τρεις φορές την ημέρα, του δέρματος του ασθενή δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στα προεξέχοντα μέρη του σώματος.
- Αλλαγή θέσεως κάθε 2 ώρες χρησιμοποιώντας όλες τις θέσεις (ύπτια, πρηνής, δεξιά, πλάγια, αριστερή πλάγια) εκτός αν υπάρχει αντένδειξη.
- Μετατόπιση του βάρους σώματος τουλάχιστον κάθε 30 λεπτά με ανάλογες κινήσεις του κρεβατιού
- Παραμονή στη θέση ημι - Fowler όχι πάνω από 30 λεπτά
- Ελαφρό μασάζ γύρω από τα σημεία ερυθρότητας ανά δύο ώρες

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

- Σταδιακή απόπτωση/αυτόλυση
- Χρήση ενζύμων (κολλαγενάση)
- Χρήση γελών υπέρτονου NaCl
- Χρήση αλγηνικών επιθεμάτων
- Αναίμακτος χειρ/κός καθαρισμός

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΤΑΚΛΙΣΕΩΝ

- Απομάκρυνση ούρων/ κοπράνων
- Καθημερινός καθαρισμός με νερό και σαπούνι ή φυσιολογικό ορό
- Χρήση αντισηπτικών ανάλογα με τις καλλιέργειες των εκκρίσεων (Ποβιδόνη, Νιτρικός Άργυρος, Χλωρεξιδίνη, Βορικό οξύ κλπ)
- Η χρήση τοπικών αντιβιοτικών πρέπει να αποφεύγεται

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΤΑΚΛΙΣΕΩΝ

- Καθημερινή κλινική εκτίμηση
- Συχνές καλλιέργειες
- Χορήγηση αντιβιοτικών βάσει δοκιμασιών ευαισθησίας

ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΚΛΙΣΕΩΝ

Προστασία των κατακλίσεων με επιθέματα

Οι στόχοι της χειρουργικής αποκατάστασης

- Σύγκλιση του χειρουργικού τραύματος
- Ελάττωση απώλειας υγρών και πρωτεϊνών από το έλκος
- Πρόληψη της εξάπλωσης της φλεγμονή
- Διευκόλυνση στην φροντίδα του ασθενούς
- Συντόμευση του χρόνου θεραπείας και ελάττωση των εξόδων νοσηλείας

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ

Οι βασικές αρχές της χειρουργικής αποκατάστασης είναι:

- Πλήρης αφαίρεση του έλκους, του ουλώδους ιστού και των αποτιτανώσεων των μαλακών μορίων.
- Αφαίρεση της οστικής προεξοχής.
- Σωστή κάλυψη των οστέινων προεξοχών με υγιές μύες.
- Σωστός σχεδιασμός κρημνών με καλή αιμάτωση. Η αποκατάσταση γίνεται με την χρήση κρημνών. Οι κρημνοί που θα χρησιμοποιούνται είναι δερματικοί, δερμοπεριτονιακοί και μυοδερματικοί. Η επιλογή του κρημνού εξαρτάται από τη θέση της κατάκλισης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- Η καλύτερη αντιμετώπιση είναι η προφύλαξη
- Τα έλκη κατάκλιση πρέπει να αντιμετωπίζονται σωστά και γρήγορα με την κατάλληλη συντηρητική ή χειρουργική μέθοδο
- Η επιμόρφωση των ασθενών και του περιβάλλοντος τους είναι απαραίτητη για την αποκατάσταση και την αποφυγή υποτροπών

ΣΑΣ ΕΥΧΑΣΤΟΥΜΕ

